

12. Gaia

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

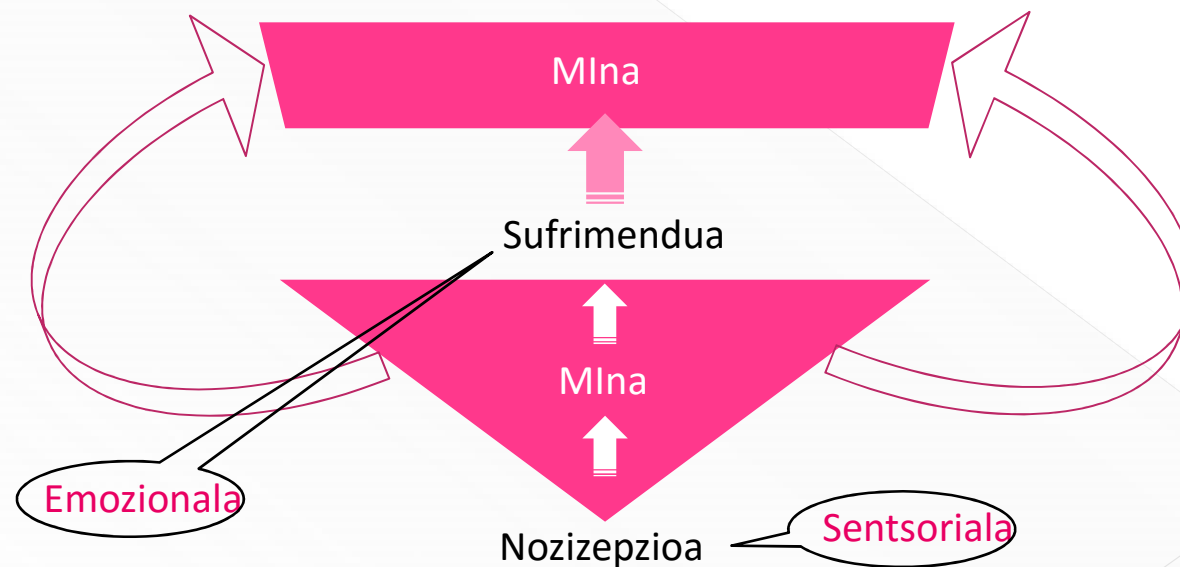
1. Minaren definizioa
2. Antiinflamatorio ez esteroideoak (AIEEak)
 - A. Eragin analgesikoa
 - B. Eragin antiinflamatorioa
 - C. Eragin desiragaitzak
 - D. Beste farmakoekin elkarrekintzak
 - E. AIEEak analgesiko gisa erabiltzeko jarraibideak
 - F. AIEEN agindurako gomendioak
3. Analgesiko opiazeo txikiak
4. Beste antiinflamatorioak

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Minaren definizioa

Minaren Ikerkuntzaren Nazioarteko Erakundeak::

Mina esperientzia sensoriala (objetiboa) eta emozionala (subjetiboa) da, orokorrean desatsegina eta ehunen kalte batekin erlazionatutakoa, edo kalte bat egon gabe, pazienteak horrela definitzen duenean.

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

Taldea	Azpitaldea	Dosia/egun
Salicilatoak	Aspirina	500 mg/6-8ordu
Paraaminofenol	Parazetamol*	500-1000 mg/6ordu
Azido azetikoa	Diklofenakoa	50 mg/8hordu
	Indometazina Ketorolako	10-20 mg/6ordu
Pirazolonak	Metamizol*	500-575 mg/6-8ordu
Azido propionikoa	Ibuprofeno	400 a 600 mg/8ordu
	Naproxeno Dex/Ketoprofeno	250 mg /8-12ordu
Oxikam	Piroxikam	20 mg/día
	Meloxicam	7,5-15 mg /día
Koxib	Zelexoxib	
	Etorikoxib	

*Ekintza antiinflamatorio gabe

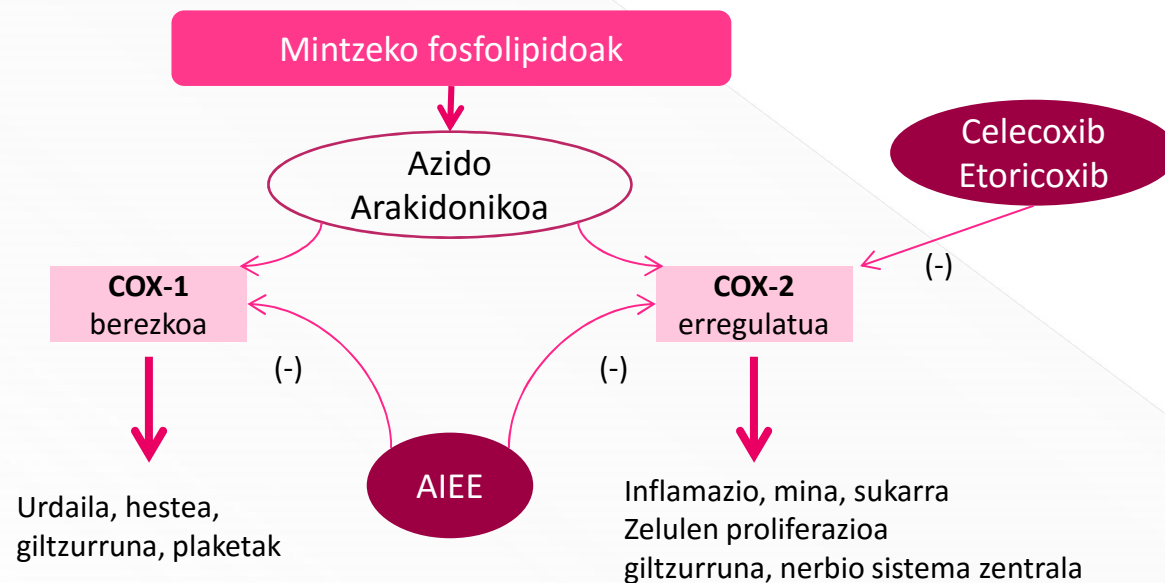
Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

A. Ekintza analgesikoa

Min arin/moderatuak tratatzeko

Eragin analgesikoa dosiekin gehitzen da, puntu batera heldu arte (sabai analgesiko) non eragin analgesikoa ez den handitzen baina bai eragin desiragaitzen arriskua

Modificado de "Farmacologia Humana". Florez et al., 2008

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

A. Ekintza analgesikoa

AIEE vs KOXIB: eragin analgesikoa alderatu (NNT) *(eraginkortasun handiagoa NNT txikiagoarekin)*

Taldea	Farmakoa	Dosia (mg)	NNT
KOXIB	Etoricoxib	120	1,6
		120	1,6
AIEE	Ibuprofeno	200	2,7
		400	2,5
		600	2,2
		800	1,7
		600-800	1,7
	Aspirina	600-650	4,4
		1200	2,4
	Diklofenako	50	2,7
		100	1,6
	Naproxeno	200-220	3,4
400-420		2,7	
500-550		2,7	

NNT: Tratatu beharreko paziente kopurua

Eraldatua: "Acute pain table". www.ebandolier.com

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

B. Ekintza antiinflamatorioa

Prostaglandina eta tronboxanoen sintesia inhibitzerakoan, hauen ekintza sentsibilizatzailea bukaera sentsitiboetan gutxitzen dute, eta baita ere aktibitate hodi-zabaltzailea eta edema.

Ekintza aldakorra AIEE desberdinen artean (**metamizol** eta **paracetamolak** ez dute ekintza antiinflamatoriorik)

Orokorrean eragin analgesikoa lortzeko baina dosi handiagoak behar dira

AIEEak eraginkorragoak dira inflamazio akutuetan patología inflamatorio kronikoetan baina

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

Eragin desiragaitz nagusiak hauek dira:

1. Urdail-hesteko eraginak: ahulak (Pirosia, dispepsia, gastritis, urdaileko mina, idorreria, beherakoak...) edo larriak (Ultzerak (3 hilabeteko tratamenduen ondoren, pazienteen %40a)) eta urdail-hesteko odoljariora

Zein da urdail-hesteko kalte gutxien eragiten duen AIEEa?

Ba al dago erlazorik COX1-aren inhibizioaren artean eta urdail-hesteko eragin kaltegarrien artean?

COX2-aren inhibitzaile selektiboek (COXIB) urdail-hesteko kalte gutxiago emateko arriskua dute?

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

AIEE vs COXIB: urdail-hesteko kalteak alderatu (*arrisku txikiagoa RRG txikiagoekin*)

Taldea	Farmakoa	Dosia (mg)	RRG
COXIB	Etorikoxib	120	Oso txikia
AIEE	Ibuprofeno	200 400 600 800 600-800	1
	Aspirina	600-650 1200	1,6
	Diklofenako	50 100	1,8
	Naproxeno	200-220 400-420 500-550	2,2

RRG: Urdail-hesteko arrisku erlatiboa

Eraldatua: "Acute pain table". www.ebandolier.com

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

AIEEn ondoriozko urdail-hesteko erreakzioen prebentzioa:

Protoi ponparen inhibitzaileak (omeprazol 20mg/egunean behin)

Misoprostol (200 µg 2-3 aldiz egunean)

Noiz?

> 60 urte

Erretzaileak

Ultzera aurretikariak

Antikoagulatzaileak, esteroideak AIEEkin

Giltzurrun, bihotz-gaixotasunak

Dosi altuak erabiltzean

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

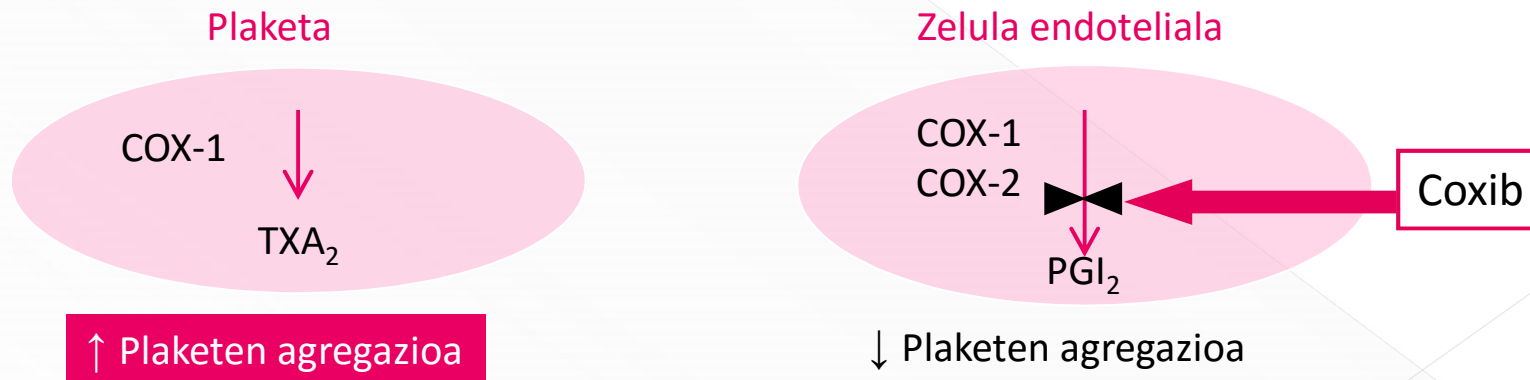
Eragin desiragaitz nagusiak hauek dira:

2. Eragin kardiobaskularrak: Tronbosi arriskua (iktus, tronboenbolismo, infarto)

Bi COX eztzimek parte hartzen dute plaketen hemostasian

TXA₂/PGI₂ erlazioak baldintzatzen du hemostasia

COX₂ inhibitzerakoan PGI₂ aren sintesia inhibitzen da selektiboki → tronboen erakuntza erraztu

TXA₂: o tromboxano A2 protrombozitiko (agregatzailea. Erregulatzailea: COX1)
PGI₂: Prostaziklina edo prostaglandina I2 (antiagregatzailea. Erregulatzailea: COX2)

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

Eragin desiragaitz nagusiak hauek dira:

3. Hipersentikortasun erreakzioak:

Berehalakoak (pazienteen %1-2): Errinitis alergikoa, negal papularrak, urtikaria, asma, shock anafilaktikoa

Pseudoalergikoak: Maiztasun handiagodunak. Prostagladinen inhibizio eta banakako sentikortasunarekin erlazionatuta. Edozein AIEEen ondoriozkoak. Parasetamol gomendatzen da.

Alergikoak: Arraroagoak, AIEE batziuen ondoriozkoak. Jatorri immunologikoa

Atzeratuak (24 ordu pasata): azkura, negalak eta kasu larrietan eritema multiforme

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

Eragin desiragaitz nagusiak hauek dira:

4. Eraginak hezurretan:

Prostaglandinek osteoklastoak estimulaten dituzte, hezur berxurgapena bultzatuz

AIEEen garrantzia ortodontzian?

AAS, diklofenako, ibuprofeno eta COXIBek ortodontziaren ondoriozko hortz-mugimendua murrizten dute

Kasu hauetan aukerakoa paracetamola da

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

C. Eragin kaltegarriak

Eragin desiragaitz nagusiak hauek dira:

Ekintza	COX1/COX2 Inhibitzaileak	COX2 Inhibitzaileak
Urdail-hesteko eraginak	+	-
Odoljarioak	+	-
↓giltzurrun funtzio eta Na ⁺ eta ur erretentzioa	+	+
Erditzea luzatu	+	+
Hipersentikortasuna	+	?
Kardiobaskularrak	Batez ere AAS	?
Reye sindromea	AAS	?
Gibel toxikotasuna	Batez ere paracetamola	?

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

D. Elkarrekintzak beste farmakoekin

Farmako hauekin elkarrekintzak	Eragina
Diuretikoak	↓ Diuresia
AEBI	↓ Eragin antihipertentsiboa
Betablokeatzaileak	↓ Eragin antihipertentsiboa
Antikoagulatzaileak	↑ Odoljario arriskua
Sulfonilureak	↑ Hipogluzemia arriskua
Alkohola	↑ Urdaileko odoljario arriskua
Kortikoideak	↑ Urdaileko odoljario arriskua
Ziklosporina	↑ Nefrotoxikotasuna

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

E. AIEEak analgesiko gisa erabiltzeko jarraibideak

Anamnesi farmakologikoa

Tratamendu arautua edo beharraren araberakoa

Dosiak banakakoak (mina arintzeko behar diren dosiak handiagoak dira mina saihesteko baino)

Hasierako dosia mantenuzkoa baino handiagoa da

Jarraipena egin eta eragin desiragaitzen arriskuari buruzko informazioa eman

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

F. AIEEak preskribatzeko jarraibideak

Dosi eraginkor txikiena preskribatu

Tratamenduaren iraupena egokitu

Ahal bada aldizkako tratamendua

Urdail-hesteko arriskudun pazienteetan baloratu AIEEarekin batera protoi ponparen inhibitzailea ematea

AIEE + paracetamol: dosiak alden

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antiinflamatorio ez esteroideaok (AIEEak)

F. Odontologian gehien preskribatzen diren analgesikoak

Farmakoa	Ezaugarri garrantzitsuak odontologian
Parazetamol	Analgesiko/sukarkontrakoa Urdail-hesteko kalterik ez edo gutxi Ez da antiagregatzailea (odoljario arriskurik ez) Ez da antiinflamatoria
Ibuprofeno	Analgesiko/Antiinflamatorioa/sukarkontrakoa Beste AIEEek baino urdail-hesteko kalte gutxiago
Ketoprofeno	Analgesiko/Antiinflamatorio/sukarkontrakoa Urdail-hesteko kalteen arriskua Antiagregatzailea (odoljario arriskua)
Dexketoprofeno	Analgesiko/Antiinflamatorio/sukarkontrakoa Urdail-hesteko kalteen arriskua Antiagregatzailea (odoljario arriskua)
Metamizol (dipirona)	Analgesikoa/sukarkontrakoa/erlaxazio muskular ahula Urdaileko mukosan eragin gutxi Ez odoljario arriskurik Arrisku hematologikoa (intzidentzia txikia)

Minaren eta inflamazioaren tratamendu farmakologikoa Odontologian

4. Beste antiinflamatorioak

Glukokortikoideak (antiinflamatorio potenteenak)

Odontologian erabilgarriak:

Inflamazio prozesuetan (aho-mukosaren ultzera, hipersentikortasun pulparra, artikulazio temporomaxilarrean mina, postoperatorioa)

Erreakzio alergikoak (larrialdiak)

Arretaz erabili diabetikoetan (hipergluzemia)!